

Vrangforestillinger og hallucinationer

Nogle mennesker med demens oplever vrangforestillinger og hallucinationer.

Vrangforestillinger er ideer og oplevelser, der ikke har hold i virkeligheden, men som personen med demens oplever som sande. Det kan fx være en ubegrundet frygt for, at andre har ondt i sinde eller vil stjæle personens ting.

Hallucinationer er sanseoplevelser, som kun opleves af personen med demens. Fx at se syner af mennesker eller dyr eller at høre stemmer fra nogen, der ikke er til stede.

Eksempler på vrangforestillinger

Personer med demens kan have mange forskellige vrangforestillinger, som ofte er ubehagelige og pinefulde ideer. Nogle bliver fx mistænksomme og beskylder andre for at stjæle eller gemme ting. Nogle bliver sygeligt jaloux og mistænker ægtefælle eller kæreste for at være utro. Andre udvikler forestillinger om, at alle dem, de kender, har til hensigt at forlade dem. Det kan være svært eller umuligt at overbevise personen med demens om, at forestillingerne er ubegrundede.

Forveksling af personer

Nogle mennesker kan fx forveksle en tilfældigt forbigående med et nært familiemedlem og undre sig over, at han eller hun ikke vil hilse på dem. Eller de kan have en oplevelse af, at en af deres nærmeste er blevet udskiftet med en dobbeltgænger. Dobbeltgænger ligner og taler som fx ægtefællen, men er alligevel en fremmed. Det sker også, at personen med demens forveksler sit eget spejlbillede med en anden.

Eksempler på hallucinationer

De mest almindelige hallucinationer er syns- eller hørehallucinationer. Personen med demens ser fx et menneske eller et dyr i stuen, selvom der ikke er nogen. Det kan være en afdød eller savnet person eller et kæledyr. Det kan også være, at personen hører uforklarlige lyde eller stemmer fra nogen, der ikke er til stede.

Årsag

Mennesker med demens er ofte glemsomme og kan have svært ved at følge med i en almindelig samtale. Det kan skabe utryghed og forvirring.

Vrangforestillinger kan være et forsøg på at skabe mening og orden i kaos. Glemmer man, hvor man har lagt sine ting, kan det være nærliggende at tro, at nogen har taget dem eller gemt dem med vilje.

Demenssygdommen kan også medføre, at personen har svært ved at opfatte og skabe mening. Velkendte ting og personer ser pludselig anderledes ud eller lyder forkert. Det kan måske forklare, at mennesker med demens ofte forveksler personer eller har svært ved at genkende dem.

Hvad kan man gøre?

De typer medicin, som lægen typisk udskriver mod vrangforestillinger og hallucinationer, vil ofte gøre mere skade end gavn, hvis personen har demens. Antipsykotisk medicin kan have alvorlige bivirkninger og bør kun anvendes som sidste udvej, fx hvis personen med demens er svært forpint eller til fare for sig selv eller andre.

Gode råd

- Lad være med at betvivle oplevelserne. Anerkend, at vrangforestillinger og hallucinationer føles virkelige for personen med demens.
- Forsøg at aflede vedkommende. Før samtalen over på neutrale emner, der plejer at optage ham eller hende.
- Tilbyd at gøre noget sammen, fx at gå en tur, spille et spil, høre musik, drikke kaffe eller se på familiefotos sammen.
- Giv ikke for meget opmærksomhed til harmløse vrangforestillinger og hallucinationer, der ikke medfører uro eller angst.
- Prøv at forstå og imødekomme de følelser, der ligger bag vrangforestillingerne. Hvis personen med demens er utryg eller ængstelig, så prøv at skabe tryghed og ro.
- Rum med god belysning, og hvor der er tilpas med aktiviteter og indtryk for personen med demens kan også hjælpe til at mindske problemet.

Lokale kontaktoplysninger: